

Budoucnost finančního sektoru po krizi

Mojmír Hampl
viceguvernér ČNB

Univerzita Tomáše Bati
19.4.2010

Ohlédnutí zpět

Finanční krize (od léta 2007)

- Problém s tzv. mortgage-based securities (MBS)
- Později "zjedovatěla" další aktiva
- Nedůvěra mezi finančními institucemi
- Panika - zamrznutí mezibankovního trhu
- Pomoc bankám od vlád a centrálních bank:
 - ❖ USA, Island, Ukrajina
 - ❖ EU: UK, NL, BE, Lotyšsko, Maďarsko, Rumunsko, ...
- Obavy o stabilitu finančního systému ostatních nových členů EU – velké téma roku 2009
 - ❖ Skutečnost: ČR, Slovensko, Polsko aj. bez potíží

Ohlédnutí zpět

Země EU,
kde nebylo
třeba vyhlásit
programy na
pomoc
bankám z
veřejných
prostředků
(9 z 27 členů
EU)

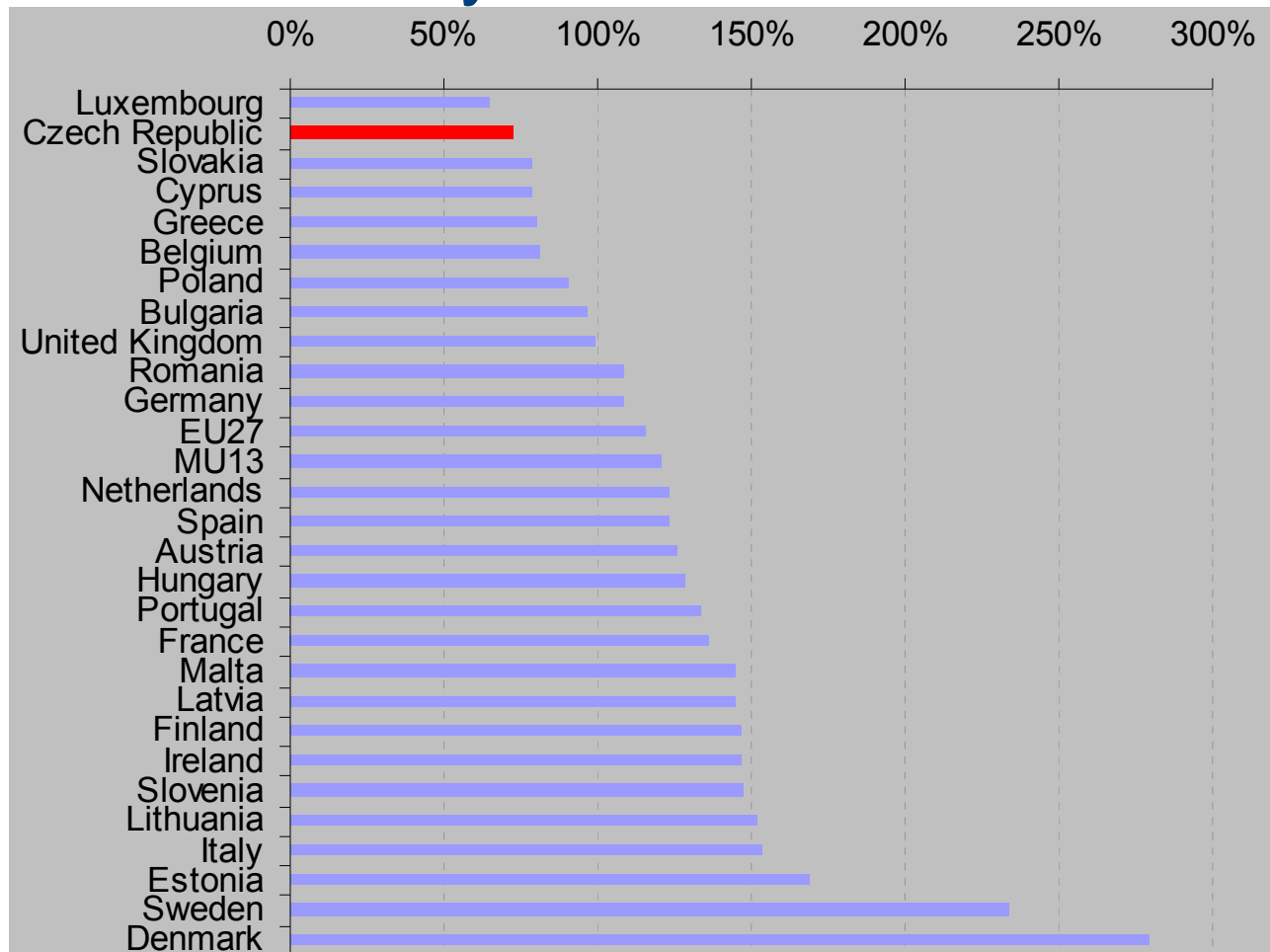
Ohlédnutí zpět

Proč zůstal český finanční sektor stabilní

- Málo investic do toxických aktiv
 - Dostatečný zisk z tradičního úvěrování
 - Sektor si prošel krizí na konci 90. let → očištěn
 - "Pokročilé" investice soustředěny do centrál
 - Konzervativnost, přísná regulace a intenzivní dohled
 - ❖ Nízký poměr úvěrů neúvěr. institucím a vkladů od nich
 - ❖ Mizivý podíl úvěrů v cizích měnách (proč u nás ne?)
 - Štěstí (příslušnost k opatrnějším bank. skupinám)
 - ❖ Srv. UBS, Royal Bank of Scotland, Kaupthing, ...
- Kredibilita měnové politiky

Ohlédnutí zpět

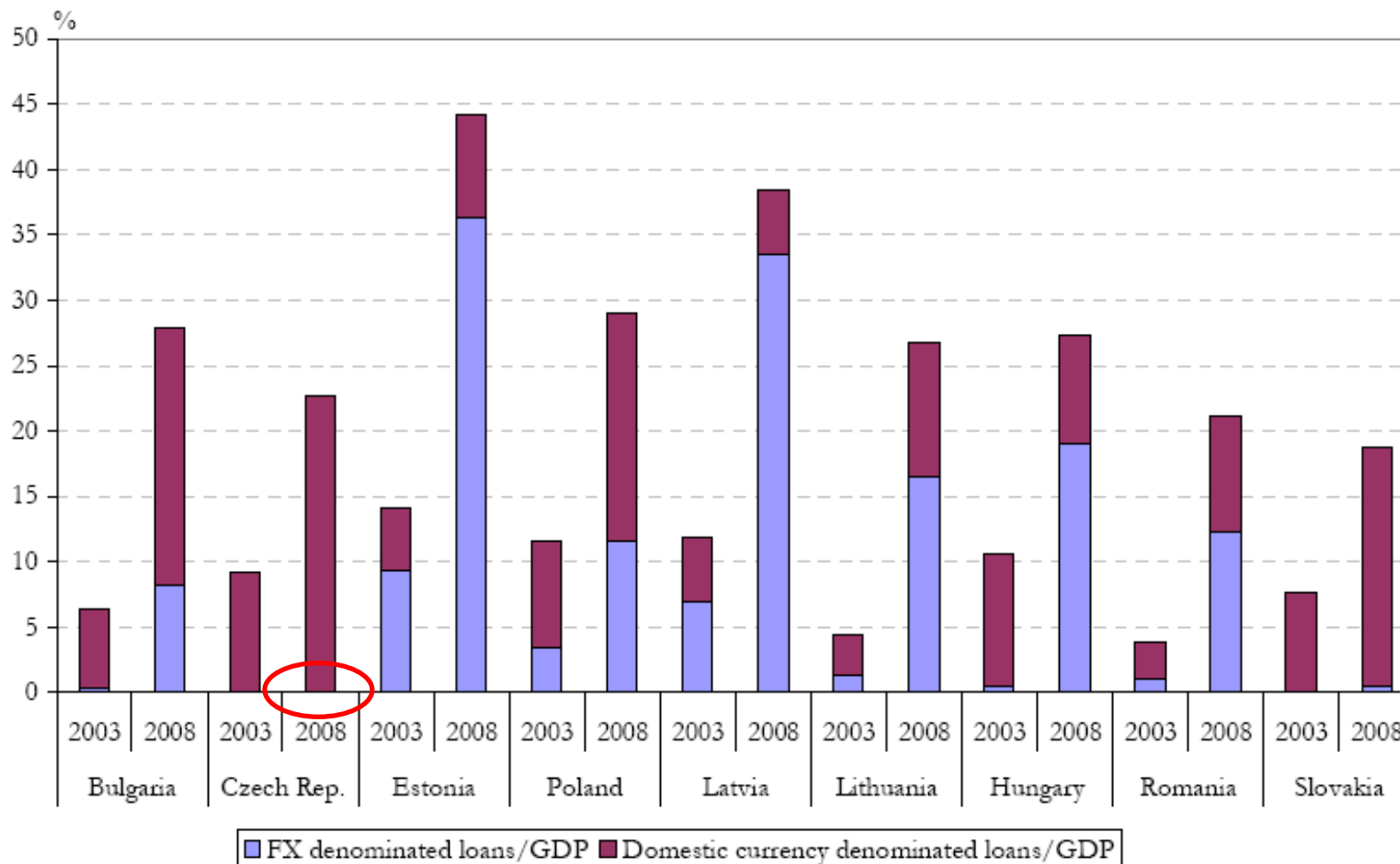
Podíl úvěrů neúvěrovým institucím a vkladů od nich

Zdroj: ECB

Ohlédnutí zpět

Podíl úvěrů v cizích měnách

Zdroj: MNB

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Český finanční systém zůstal stabilní

⇒ do debaty o dalších krocích se nemísí politika

⇒ debata může být racionálnější

Jiné země (USA, UK, Francie, ...) musely bankám
pomáhat z veřejných peněz

⇒ nepříjemný, ale nevyhnutný důsledek: finanční
sektor se stal předmětem intenzivní politické diskuze

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Politická diskuze – stylizovaná fakta:

- zájem o efekty v krátkém období
- směr udávají partikulární zájmy
- méně racionální: jde o „cizí“ peníze a vlastní politický kapitál

Politika = může být „strojem na tvorbu pohádek“

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Politici chtějí potěšit všechny hlavní zájmové skupiny
⇒ slibují všechna dobra najednou: bankovníctví bude

- (A) efektivní (zájemci o úvěry uspokojeni - veř. statek?)
- (B) bezpečné pro střadatele (veř. statek?)
- (C) bez morálního hazardu (stát nemusí vypomáhat)

ALE dosažení všech tří cílů najednou je nemožné
(kvadratura kruhu)

- zbavit finanční sektor rizika nelze
- selhání a krize v něm byly a budou (Kindelberger, 2005, 5th ed.), jde o to je minimalizovat

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Vždy je možné dosáhnout nanejvýš dvou cílů:

(A) efektivní + (B) bezpečné pro střadatele

⇒ morální hazard, občas krize s rozpočtovými dopady

(A) efektivní + (C) bez morálního hazardu

⇒ časté drobné krachy, nejistota vkladů

(B) bezpečné pro střadatele + (C) bez mor. hazardu

⇒ „úschovna peněz“, vznik "šedého zprostředkování"

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Hledá se nová rovnováha mezi těmito principy

Osobní prognóza: posun směrem k "úschovně peněz"

Např. *Volker Rule* (USA)

- stanovme limit na velikost banky (M. King)
 - ALE: *too big to fail* → *too many to regulate*
- oddělme investiční bankovnictví od peněz střadatelů
 - ALE: zachraňovala se i tzv. "kasina" (Bear Stearns aj.), tj. problém morálního hazardu zůstává i tak nevyřešen

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Další návrhy jsou ještě horší

- regulace odměňování
- regulace hedge fondů
- regulace CDS
- regulace short- sellingu
- zvláštní daň pro finanční sektor (levy, fee)
- „hrátky“ s účetními standardy
- pan-evropský regulatorní systém

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Politické "návrhy" mají alternativu: návrhy Basel Committee on Banking Supervision

- posílení kapitálu banky (Tier 1)
- zohlednění kreditního rizika protistran u derivátů
- limit na tzv. pákový poměr (aktiva:kapitál)
- „proticyklické“ kapitálové požadavky
- dynamické oprávkování
- posílení likvidity
- systémově významné banky v přísnějším režimu

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Návrhy Basel Committee též směřují k „úschovně peněz“:

- pokles rizika ztráty vkladu, ALE cena je vysoká...
- pokles míry výnosu z kapitálu vloženého do bank
 - ⇒ odliv akcionářů z bankovního sektoru
 - ⇒ nižší nabídka bank. služeb (plat. styk, ...)
 - ⇒ vyšší cena bank. služeb (poplatky, marže)
 - ⇒ nižší úvěrování ekonomiky

= banky budou **bezpečnější** a možná s menším morálním hazardem ALE: **méně efektivní, inovativní, prorůstové + dražší**

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Potenciální rizika návrhů na zpřísnění regulace (1):

- vrátí se "search for yield" i za vysokou cenu ?
- vznikne sektor "šedého zprostředkování," ?
 - viz snaha zregulovat celý finanční sektor,
ALE jak definovat jeho hranice?
- dopady aktuální – regulatorní nejistota

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Potenciální rizika návrhů na zpřísnění regulace (2):

- že regulace nebude celosvětově koordinovaná
regulatorní arbitráž
 - ⇒ firmy v zemích se slabší regulací budou mít vyšší zisky (ale také budou obsahovat větší riziko)
 - ⇒ větší potenciální finanční síla na akvizice přísněji regulovaných konkurentů (koupí Čína banky v EU?)
 - ⇒ hlasování investorů "nohama"
 - ⇒ nižší výnosy z daní ?

Děkuji za pozornost

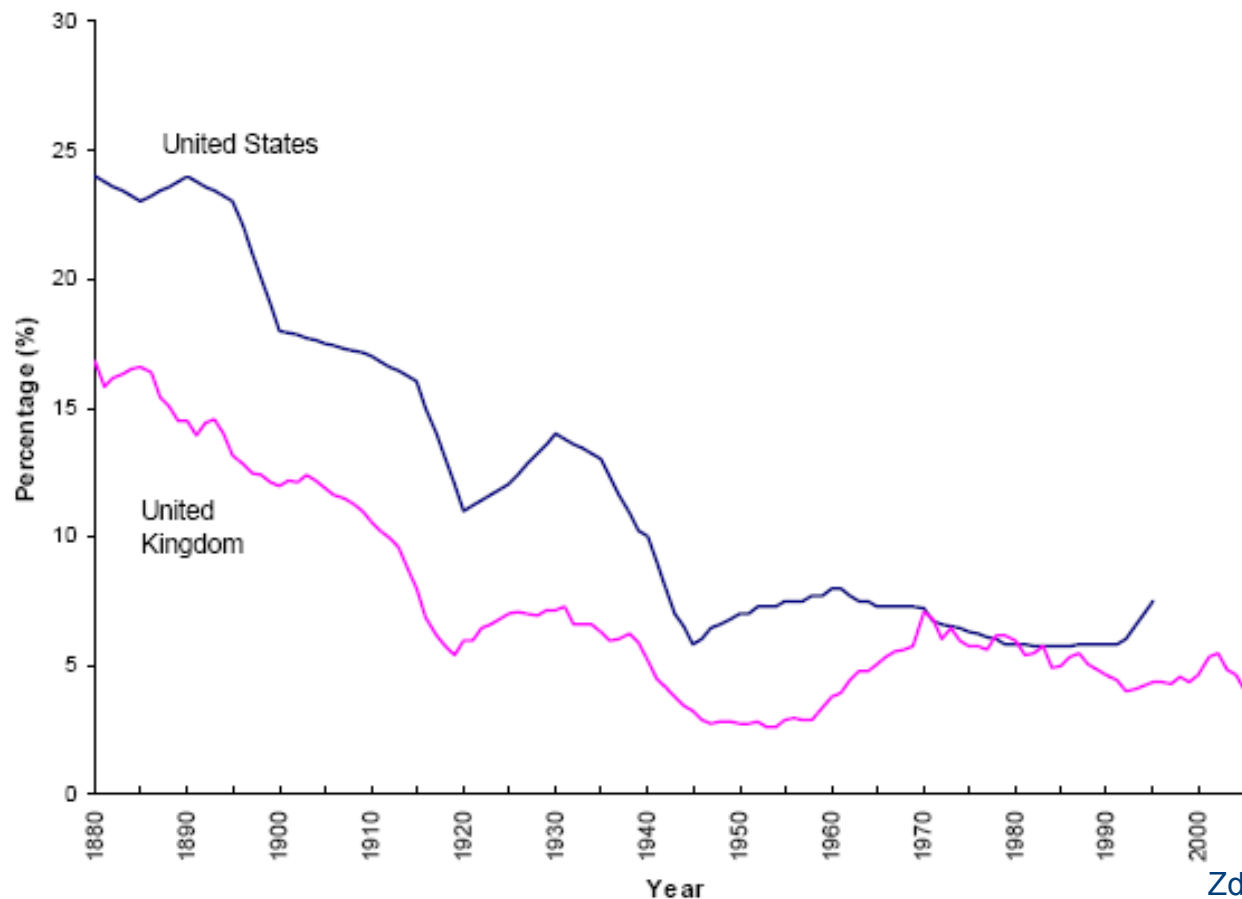
www.cnb.cz

Mojmír Hampl
viceguvernér

mojmir.hampl@cnb.cz

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Kapitál bank jako % aktiv

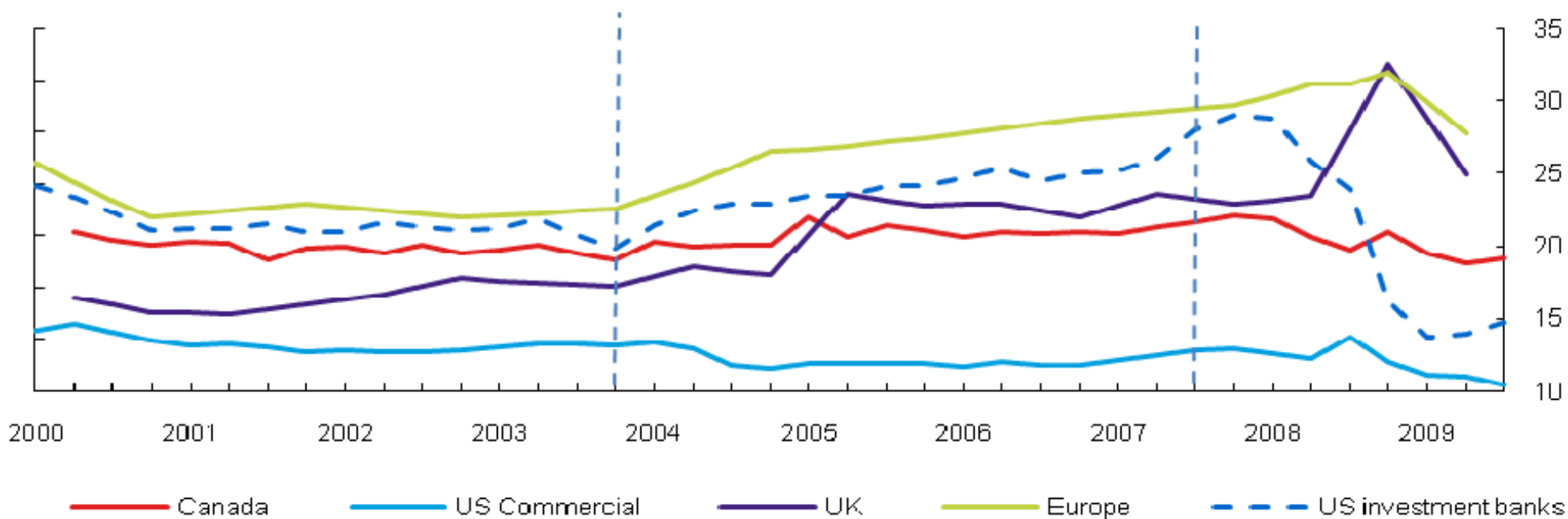
Zdroj: BoE

Jak dál v regulaci finančního sektoru

Pákový poměr v různých zemích

(data pro USA vycházejí z GAAP, tj. u derivátů berou netto pozici = pákový poměr je oproti IFRS datům z ostatních zemí výrazně podceněn)

Zdroj: BoC

